

Dosarul nr. 2ra-1276/22
2-19085342-01-2ra-12092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Lavric)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, V. Mihaila, R. Pulbere)

ÎNCHEIERE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandru Procopciuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 10 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 15 martie 2019, Alexandru Procopciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat că, la data de 24 august 2016 mijlocul de transport de model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX, condus de către Alexandru Procopciuc a fost stopat de către ofițerii echipei mobile a Serviciului Vamal, fiind invocate bănuieli de comiterea pretensei fapte prejudiciabile prevăzute de art. 248 alin. (5) din Codul penal.

A menționat că, ofițerii echipei mobile a Serviciului Vamal au întocmit procesul-verbal cu privire la efectuarea controlului vamal de către echipa mobilă, fiind întocmit procesul-verbal de audiere a reclamantului, precum și dispusă reținerea și ridicarea: mijlocului de transport de model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX pe care-l deținea în posesie și folosință în temeiul procurii generale cu nr. 2139 din 30 iulie 2016; a cheii de contact de la mijlocul de transport de model „Peugeot Boxer” cu nr./î

XXXXX; a originalului procurii generale nr. 2139 din 30 iulie 2016, eliberate de către Ion Grădinaru; a originalului certificatului de înmatriculare nr. XXXXX a autovehiculului model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX și a mărfurilor de larg consum transportate, cu plasarea acestora pe teritoriul depozitului aflat în gestiunea Serviciului Vamal.

Reclamantul a afirmat că, în privința sa a fost pornit dosarul penal nr. 2016869164 pentru comiterea pretinsei fapte prejudiciabile prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. d) din Codul penal.

A comunicat că, la data de 24 august 2016, în continuarea acțiunilor prin care a fost privat de libertate în perioada orelor 10.35-17.30 și impus să participe la acțiunile de control efectuate de ofițerii echipelor mobile ale Serviciului Vamal, a fost reținut pentru un termen de 72 ore conform procesului-verbal de reținere, întocmit de către ofițerul de urmărire penală al Serviciului Vamal, Iurii Melnic, în ordinea art. 166 din Codul de procedură penală, iar în perioada orelor 19.55-20.18 a fost plasat în Izolatorul de detenție preventivă al Direcției de poliție mun. Chișinău.

Reclamantul a susținut că, la data de 26 august 2016 a fost recunoscut în calitate de învinuit de comiterea faptei prejudiciabile prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. d) din Codul penal, prin ordonanța procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Lilian Bacalîm și audiat în această calitate.

A precizat că, în procesul-verbal de audiere apărătorul a făcut următoarea mențiune: „Consider că acțiunile lui Alexandru Procopciuc neîntemeiat sînt calificate în ordinea art. 248 alin. (5) din Codul penal. Eventual, acțiunile acestuia ar putea întruni doar elementele contravenției prevăzute de art. 265 din Codul contravențional. Dar și în acest caz, lipsește componența „scop de comercializare”.

Reclamantul a notat că, prin ordonanța emisă la data de 17 mai 2018 de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ion Neguriță, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală și clasarea procesului penal nr. 2016869164, din motivul că fapta pretins a fi comisă la data de 24 august 2016 constituie o contravenție prevăzută de art. 265 din Codul contravențional.

A mai indicat că, prin ordonanța emisă la data de 17 mai 2018, de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ion Neguriță, s-a dispus pornirea procesului contravențional nr.10c/c-218 pe faptul comiterii la data de 24 august 2016 a contravenției prevăzute de art. 265 din Codul contravențional.

Reclamantul a specificat că, prin hotărârea din 13 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a dispus încetarea procesului contravențional, pe faptul comiterii contravenției prevăzute de art. 265 din Codul contravențional, din motivul lipsei faptului contravenției, iar prin decizia din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca nefondat recursul declarat de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ion Neguriță și s-a menținut hotărârea din 13 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

A subliniat că, începând cu data de 17 octombrie 2018 a devenit definitivă și irevocabilă hotărârea prin care s-a constatat lipsa faptului contravenției prevăzute de art. 265 din Codul contravențional și a faptului infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.

(5) lit. d) din Codul penal în acțiunile sale, motiv pentru care dispune de dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

Reclamantul a invocat că, în perioada în care procesul penal nr. 2016869164 și ulterior, procesul contravențional nr. 10c/c-2018 s-au aflat în gestiunea organului de urmărire penală al Serviciului Vamal și procurorilor Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale era obligat de a se prezenta la citații și de a participa la diverse acțiuni procesuale. La fel, a fost reținut în ordinea art. 166 din Codul procedură penală pe un termen de 72 ore.

Consideră că, aceste împrejurări denotă clar că în rezultatul intentării urmăririi penale, tragerii la răspundere penală, nemijlocit desfășurarea procesului penal și procesului contravențional și prin acțiunile organului de urmărire penală, i-a fost încălcat dreptul fundamental de a nu fi urmărit penal și contravențional, în lipsa unei fapte infracționale și prejudiciabile.

Reclamantul a mai indicat că, urmare a activității ilegale de reținere a bunurilor pe care le deținea cu drept de proprietate, inclusiv a proprietății pe care o avea în posesie și folosință și mărfurilor de larg consum transportate cu mijlocul de transport de model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX; de reținere și plasare a sa la data de 24 august 2016 pe un termen de 72 ore în Izolatorul de detenție preventivă al Direcției de poliție mun. Chișinău; de tragere la răspundere penală pentru comiterea faptei prejudiciabile prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. d) din Codul penal în cauza nr. 2016869164; de tragere la răspundere contravențională în procesul nr. 10c/c-2018 a suferit prejudiciu moral și material considerabil, determinat inclusiv de ratarea veniturilor în mărime de 100 lei/zi, rezultate din prestarea serviciilor cu mijlocul de transport de model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX; de necesitatea deplasării la sediile organului de urmărire penală, la judecătoria de fond și de apel în procesul anchetării și examinării cazurilor penale și contravenționale pornite neîntemeiat în privința sa, precum și angajarea avocaților în vederea acordării asistenței juridice în legătură cu acuzațiile de comiterea pretinselor fapte prejudiciabile penale și contravenționale.

Mai mult decât atât, acțiunile ilegale admise de reprezentanții echipelor mobile și organul de urmărire penală al Serviciului Vamal, precum și al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale; aflarea în detenție provizorie în perioada 24 august 2016-26 august 2016, inclusiv perioada îndelungată pe parcursul căreia a fost persecutat penal și contravențional 24 august 2016-17 octombrie 2018, în timp ce evident nu era vinovat de faptele penale și contravenționale incriminate, motivează pretenția de a solicita repararea prejudiciului moral și material.

Reclamantul a susținut că, bucurându-se în familie și societate de reputație impecabilă a suferit grav în urma acțiunilor neadecvate ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, care de la bun început au apreciat neobiectiv circumstanțele cauzei, fiind impus să treacă prin toate instanțele judiciare pentru a-și demonstra nevinovăția sa.

A afirmat că, detenția provizorie în Izolatorul de detenție preventivă al Direcției de poliție mun. Chișinău, lipsirea de mijlocul de transport cu care presta diferite

servicii de transport pentru obținerea surselor de existență cuantificate în sumă de 100 lei/zi, perioada îndelungată a urmăririi penale în procesul penal nr. 2016869164 și a judecării cauzei contravenționale nr. 10c/c-2018, pornite în privința sa și perioada îndelungată în cadrul căreia nu i-a fost eliberat mijlocul de transport reținut, i-au cauzat stres legat de soarta sa incertă și perspectiva reală de a fi pedepsit penal ilegal, precum și suferințe emoționale grave, motiv pentru care consideră că despăgubirea adecvată pentru suferințele morale suferite constituie suma de 300 000 lei.

Reclamantul a relatat că, a fost nevoie de peste 2 ani ca să-și demonstreze nevinovăția, condiție inacceptabilă într-un stat de drept, în care drepturile și libertățile fundamentale ale omului trebuie să fie primordial apărute și garantate.

A mai menționat că, în calitate de probe, prin care se confirmă suportarea cheltuielilor în legătură cu necesitatea de a angaja un avocat, urmează a fi luate în considerare: contractul de asistență juridică nr. 29/08-2016 din 26 august 2016, suplinit prin anexa nr. 1 din 25 iulie 2018; mandatul avocatului seria MA nr. 0772070 din 26 august 2016; factura fiscală seria WA 0747526 din 04 februarie 2019 și bonul de plată seria XL 145144 din 04 februarie 2019; raportul de activitate al avocatului Vasile Foltea, prin care se justifică achitarea de către reclamant a sumei de 5 000 lei pentru asistența juridică în cadrul urmăririi penale în procesul penal nr. 2016869164; factura fiscală seria WA din 14 februarie 2019 și bonul de plată seria XL 145145 din 14 februarie 2019; raportul de activitate al avocatului Vasile Foltea, prin care se justifică achitarea de către reclamant a sumei de 4 000 lei pentru asistența juridică în faza examinării procesului contravențional nr. 10c/2-2018 în instanța de fond și apel.

Reclamantul a afirmat că, a ratat un venit în mărime de 100 lei/zi, urmare a imposibilității prestării serviciilor de transport cu autovehiculul de model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX, ridicat și plasat pe teritoriul parcării gestionate de Serviciul Vamal în perioada 24 august 2016-25 februarie 2019.

În acest sens, pentru perioada de 912 zile, reclamantul a concretizat că a ratat un venit în mărime de 91 200 lei.

Reclamantul a subliniat că, după încetarea procesului penal, contrar obligațiilor prevăzute de art. 162 din Codul de procedură penală, procurorii nu au dispus eliberarea inclusiv a cheii de contact de la mijlocul de transport de model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX; a originalului procurii generale nr. 2139 din 30 iulie 2016, eliberate de către Ion Grădinaru și a originalului certificatului de înmatriculare nr. 125803124 a autovehiculului model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX.

Respectiv, a fost în imposibilitate de a-și recupera mijlocul de transport și impus repetat să se adreseze cu cerere privind restituirea autovehiculului, fără achitarea taxelor de parcare, a originalului procurii generale nr. 2139 din 30 iulie 2016, eliberate de către Ion Grădinaru și a originalului certificatului de înmatriculare nr. 125803124 a autovehiculului model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX.

Reclamantul a comunicat că, chiar și după emiterea ordonanței prin care s-a dispus restituirea autovehiculului de model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX, a originalului procurii generale nr. 2139 din 30 iulie 2016, eliberate de către Ion Grădinaru și a originalului certificatului de înmatriculare nr. XXXXX a autovehiculului model „Peugeot Boxer” cu nr./î XXXXX, i-a fost refuzată eliberarea de facto a mijlocului de transport, fiindu-i comunicat despre necesitatea adresării cu o

cerere suplimentare în acest sens pe numele conducerii Serviciului Vamal.

A notat că, doar după depunerea la data de 18 februarie 2019 a cererii pe numele conducerii Serviciului Vamal, prin scrisoarea nr. P-154/19 din 25 februarie 2019, semnată de ofițerul de urmărire penală a DUP a SV, reclamantului i-a fost eliberat mijlocul de transport.

A solicitat reclamantul, încasarea din contul statului Republica Moldova prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Alexandru Procopciuc a prejudiciului material constituit din profitul ratat în sumă de 91 200 lei, a cheltuielilor de judecată suportate pentru asistența juridică în cadrul procesului penal și contravențional în sumă de 9 000 lei, a prejudiciului moral în mărime de 300 000 lei și a cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză în sumă de 6 000 lei.

Prin hotărârea din 10 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a admis parțial. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexandru Procopciuc prejudiciul moral în mărime de 15 000 lei și prejudiciul material în mărime de 9 000 lei, ce reprezintă cheltuielile de asistență juridică suportate în procesul penal nr. 2016869164 și procesul contravențional nr. 10c/c-2018. S-au încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Alexandru Procopciuc cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 4 000 lei. În rest, pretențiile lui Alexandru Procopciuc s-au respins ca neîntemeiate.

La 28 iunie 2019, Alexandru Procopciuc, reprezentat de avocatul Vasile Foltea a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, care prin încheierea din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită pentru faptul că apelantul nu a îndeplinit indicațiile stabilite prin încheierea din 01 februarie 2022 și nu a prezentat cererea de apel suplimentară.

La 24 iunie 2019, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 12 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 10 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, nu poate fi admisă poziția Ministerului Justiției, precum că Alexandru Procopciuc nu este îndreptățit să solicite despăgubiri în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, deoarece acesta nu întrunește cumulativ condițiile prevăzute la art. 3 și art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, or, în măsura în care ultimul a fost pus sub învinuire, acțiune prevăzută de art. 3 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, iar ulterior a fost scos de sub urmărirea penală, deoarece acțiunile acestuia nu întruneau elementele infracțiunii, adică pe temei de reabilitare ce rezultă din art. 6, lit. b) din Legea nr. 1545, Alexandru Procopciuc întrunește condițiile pentru a solicita încasarea prejudiciului material și moral în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Totodată, s-a respins argumentul Ministerului Justiției, precum că Alexandru Procopciuc nu poate pretinde la despăgubiri, deoarece nu a fost tras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat, or, răspunderea penală implică obligația unei

persoane de a răspunde în fața organelor de urmărire penală și apoi în fața instanței de judecată pentru fapta prevăzută de legea penală pe care a săvârșit-o, la caz, Alexandru Procopciuc a fost pus sub învinuire, fapt ce constituie în sine tragerea la răspunderea penală.

La fel, instanța de apel a apreciat critic alegațiile Ministerului Justiției ce țin de faptul că de către instanțele de judecată nu au fost declarate ilegale acțiunile organelor de urmărire penală, or, însăși prezența la caz a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală deoarece acțiunile lui Alexandru Procopciuc nu întruneau elementele infracțiunii, acordă acestuia dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și instanței de judecată.

Astfel, s-a menționat că, aflarea lui Alexandru Procopciuc sub incidența procedurilor penale cu statut de învinuit obligă implicit răspunderea Statului pentru lezarea drepturilor și libertăților fundamentale al acestuia.

Respectiv, cu privire la determinarea cuantumului compensației prejudiciului moral cauzat, instanța de apel a reținut că instanța de fond s-a bazat pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral, ținând cont de gravitatea infracțiunii care i-a fost incriminată reclamantului, durata urmăririi penale, natura dreptului personal lezat, apreciind că suma solicitată este una exagerată și a considerat că cuantumul de 15 000 lei este de natură să ofere părții o reparație completă pentru atingerea drepturilor lezate reclamantului.

Instanța de apel a mai reținut că, în circumstanțele în care s-a constatat cu certitudine că în cadrul procesului penal Alexandru Procopciuc a achitat serviciile avocatului, iar ulterior, prin ordonanța din 17 mai 2018 emisă de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ion Neguriță, a fost scos de sub urmărire penală, din motivul că fapta pretins a fi comisă constituie o contravenție prevăzută de art. 265 din Codul contravențional, iar prin hotărârea din 13 august 2018 a Judecătoria Chișinău sediul Centru s-a dispus încetarea procesului contravențional din motivul lipsei faptului contravenției, s-a ajuns la concluzia că instanța de fond corect a încasat din bugetul statului a prejudiciul material în mărime de 9 000 lei, rezultat din cheltuielile pentru asistența juridică în cadrul cauzei penale, fapt confirmat prin bonurile de plată, deoarece acestea au fost realmente angajate, fapt ce se dovedește prin bonul de plată, au fost necesare, or, actele cauzei certifică implicarea avocatului în activități de acordare a asistenței juridice în procesul penal din speță, precum și au fost rezonabile ca mărime.

În continuare, deși Alexandru Procopciuc a solicitat compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate pe cauza dată, în sumă de 6 000 lei, iar pentru dovedirea acestor cheltuieli a prezentat Bonul de plată Seria XL Nr. 145150 din 04 martie 2019 în sumă de 6 000 lei, probe care confirmă cheltuielile suportate cu titlu de asistență juridică acordată de avocat, s-a menționat că, instanța de fond corect și întemeiat, reținând probele prezentate pentru dovada cheltuielilor suportate, precum și faptul că acestea urmează să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime, just a admis parțial pretenția și a încasat cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 lei.

La 30 august 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei

instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului recurentul a indicat că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 necesită a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6-dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3-cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Prin urmare, normele legale în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

A menționat că, motivarea instanțelor de judecată ierarhic inferioare, precum că intimatul este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile legii nr. 1545 este nefondată și eronată, în condițiile în care conform prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea citată, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarația de a nu păsări localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

Recurentul a susținut că, nu orice acțiuni ale organelor de drept și judecătorești atrag răspunderea statului, fiind important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent dacă este vinovată sau nu persoana.

A afirmat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să indice expres care anume act ilicit justifică răspunderea statului.

Recurentul a comunicat că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, deoarece nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

A subliniat că, la materialele cauzei nu există niciun act procedural, definitiv și irevocabil al judecătorului de instrucție sau al organului ierarhic superior, prin care s-au stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Recurentul a invocat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare au apreciat arbitrar cuantumul prejudiciului moral, enumerând în mod formal criteriile legale în funcție de care acesta a fost fixat, fără a argumenta raportat la circumstanțele speței incidența criteriilor respective.

A relatat că, din contra s-a apreciat doar dreptul intimatului la încasarea prejudiciului moral, prin enumerarea acțiunilor procedurale desfășurate de către organele de urmărire penală pe parcursul procesului penal intentat, lipsite de suport probator și cu luarea în considerare a gravității faptei incriminate intimatului.

Recurentul a subliniat că, suma prejudiciului moral acordată în cuantum de 15000 lei este exagerată și disproporționată raportat la circumstanțele speței.

A mai indicat că, cât privește compensarea cheltuielilor de judecată suportate de către intimat, aceasta este o pretenție accesorie reparării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, a cărei netemeinicie a fost dovedită de reprezentantul Ministerului Justiției.

Prin notificarea din 12 septembrie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 192).

Referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, prin poșta electronică, copia deciziei contestate la 01 iulie 2022 (f.d. 180).

Astfel, recursul declarat la 30 august 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile

prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic